

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
 Budjettiosasto
 Budjettineuvos Kirsti Vallinheimo
 12.12.2016

VNS 5/2016 vp.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Asia: VNS 5/2016 vp. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Suomi eri mittareilla mitattuna turvallinen maa, vaikkakin on joitakin osa-alueita ongelmana kuten palokuolemat ja liikenneturvallisuus, joissa on parantamista. Yleinen turvallisuuden tunne sen sijaan on viime aikoina heikentynyt. Turvallisuus ei ole yksin sisäministeriön (SM) hallinnonalan ja poliisin asia, vaan se koskee monia muitakin viranomaisia. Viranomaisyhteistyö on tärkeää. Sisäistä ja ulkoista turvallisuutta ei voida tarkastella täysin erillään, ja myös selvän rajan vetäminen poikkeusolon ja milloin normaalitilanteen välille on tullut haastavammaksi.

Julkisen talouden suunnitelma JTS/kehyspäättös vuosille 2017 - 2020 hyväksyttiin ensin keväällä (huhtikuussa 2016) ja sitten annettiin sisäisen turvallisuuden selonteko eduskunnalle. Järjestys oli tietoisesti tämä, koska taloustilannetta arvioitiin maaliskuussa uudelleen. Kaikki pääministeri Sipilän hallitusohjelman toimenpiteiden arviot -4 milj. e sopeutustoimiksi eivät ole edenneet ja oli tehtävä uusia (ei SM:n hallinnonalalle) toimenpiteitä. Lisäksi siis tehtiin lisäsopeutusta -80 milj. e/2017 ja -120 milj. e/ 2018 ja 2019. Kokonaiskehystä siis alennettiin.

Hallitus on satsannut sisäiseen turvallisuuteen kehyksessä, keväällä SM:n puolelle ei tehty lisäleikkauksia. Sen sijaan tehtiin pysyviä lisäyksiä poliisille +5 milj. e/2017 (harmaan talouden torjunta ja automaattiseen liikenteenvalvontaan) ja vuodesta 2018 alkaen lisäystä 10 milj. e/v. sekä Suojelupoliisille (Supo) + 2 milj. e/vuodesta 2017 ja Häätäkeskuslaitokselle +2 milj. e /vuodesta 2017. Lisäksi tehtiin kertaluonteisia panostuksia mm. Supon tietojärjestelmiin, Vitjaan ja Maahanmuuttoviraston toimintaan (tuottavuusrahoista).

Syksyllä 2016 hallitus ehdotti täydentävässä talousarvioesityksessään vuodelle 2017 poliisille 8,5 milj. euron lisäystä ja Supolle 1,5 milj. e lisäystä ääriliikkeiden väkivaltaisen ja laittoman toiminnan torjuntaan ja siihen vaikuttamiseen. Ilmeisesti poliisi pystyy näin myös jatkamaan 200 poliisin määräraikaisuutta ensi vuoden puolelle. Lisäksi eduskunta tarkastellee mahdollisuuksia lisätä poliisin, Rajavartiolaitoksen ja hätäkeskuslaitoksen momentille määrärahaa vuodelle 2017.

Todettakoon, että muilta hallinnonaloilta on leikattu määrärahoja merkittävässä määrin (keväällä 2016 uusia leikkauksia tehtiin kehitysyhteistyöhön, perusväylänpitoon ja sairauspäivärahoihin), SM:n hallinnonalan virastot ovat saaneet lisäyksiä sekä syksyllä 2015 vaalikauden kehyksessä että kevään 2016 kehyksessä vuosille 2017 - 2020 ja niitä sisältyy siis myös hallituksen täydentävään talousarvioesitykseen vuodelle 2017. Myös SM:n hallinnonalaan on kohdistunut yleisiä määrärahoja ja laskevia toimia mm. kilpailukyky sopimukseen liittyen sekä aiemman hallituksen säästöjä.

Poliisin toimintamenomomentilla ei rajoiteta budjetissa määrärahan käyttöä eri kohteisiin, vaan poliisi itse harkitsee painotukset, ja se tietysti voi olla ongelmakin – eduskunta voi priorisoida. Myös poliisin kalusto- ja laiteinvestoinnit ovat samalla momentilla.

Kehyksessä pyritään löytämään toiminnan pysyvä menotaso. Akuutit, ennakoimattomat tilanteet kuten viimeaikainen maahanmuuttokriisi hoidetaan. Maahanmuuton rahoituksessakin on ensi kevään JTS:ssä pyrittävä kohti normaalitilannetta.

Suomen taloustilanne on edelleen heikko. Erityisesti jatkuva nopea velkaantuminen on ongelma, mutta myös julkisen talouden alijäämä. Työllisyystavoite on 72 %:iin, josta ollaan aika kaukana. Tavoitteeseen pääseminen auttaisi kestävyysongelmaan ja vakauttaisi julkista taloutta. Vaikka EU tarkkailee jatkuvasti Suomen taloustilannetta, on ennen kaikkea Suomen omassa intressissä hoitaa oma julkinen taloutensa. Talouden kuntoon saaminen edesauttaa yhteiskunnan turvallisuutta.

Kiitos.